

Innst. S. nr. 112

(2000-2001)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Øyvind Korsberg og Per Roar Bredvold om avvikling av kjerneområdene for rovvilt, samt å fremme de nødvendige endringer slik at man kan oppnå et mer effektivt uttak av rovvilt som gjør skade eller skaper truende situasjoner

Dokument nr. 8:7 (2000-2001)

Til Stortinget

FORSLAGENE

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

1. Stortinget ber Regjeringen om å avvikle kjerneområdene for rovvilt.
2. Stortinget ber Regjeringen om å fremme de nødvendige endringer slik at man kan oppnå et mer effektivt uttak av rovvilt som gjør skade eller skaper truende situasjoner (skadedyr).
3. Stortinget ber Regjeringen om å fremme de nødvendige endringer slik at det kan åpnes for mer fleksible jakttider og metoder som i større grad hensyntar de lokale forhold.
4. Stortinget ber Regjeringen fremlegge de totale kostnadene knyttet til dagens rovviltforvaltning der både kostnader knyttet til forskning, skade og forebygging fremkommer."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjul, Bent Hegna, Anders Hornslien, Rolf Terje Klungland, lederen Tore Nordtun og Torny Pedersen, fra Kristelig Folkeparti, Hilde Frafjord Johnson og Bror Yngve Rahm, fra Høyre, Bent Høie og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, og fra Venstre, Gunnar Kvassheim, vil vise til St.meld. nr. 35 (1996-1997) og Innst. S. nr. 301 (1996-1997) der det henvises til Norges forpliktelser i henhold til Bernkonvensjonen og Stortingets tilslutning til målsetningen om levedyktige bestander av de fire store rovdynene. For å ivareta dette hensynet valgte Stortinget en

differensiert forvaltningsmodell ved bruk av kjerneområder. Hensikten var å gi næringsutøvere og lokalbefolkning større forutsigbarhet gjennom uttak av rovdyn utenfor kjerneområdene, og særlige tiltak for å avhjelpe rovdynrelaterte problemer i kjerneområdene.

Flertallet vil påpeke at Stortinget ikke har fått seg forelagt faglige vurderinger, eller annet beslutningsgrunnlag om erfaringene med kjerneområder, som kan gi grunnlag for en endring i bruken av forvaltningsmodeller. Flertallet viser til behandlingen av Dokument nr. 8:18 (2000-2001) og gir sin tilslutning til utarbeidelsen av en ny stortingsmelding med en gjennomgang av erfaringene i rovdynforvaltningen i neste stortingsperiode. Her er det naturlig at også bruken av kjerneområder blir behandlet. Flertallet kan derfor ikke gi sin tilslutning til forslaget i Dokument nr. 8:7 (2000-2001).

Komiteens medlemmer fra Høyre vil i forhold til den problemstilling som reises i dokumentet vise til partiets standpunkt i Inns. S. nr. 301 (1996-1997), men erkjenner at en avvikling av en del av forvaltningssystemet ikke vil være mulig uten en mer helhetlig gjennomgang. Disse medlemmer viser til innstillingen til Dokument nr. 8:18 (2000-2001) der Høyre har fått gjennomslag for en slik gjennomgang. Til forslagsstillernes forslag nummer to vil disse medlemmer vise til forslaget fra Høyre i Dokument nr. 115 (1997-1998) angående viltlovens § 11. Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette og de endringene som ble gjort i viltlovens § 12 i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 37 (1999-2000) be Regjeringen i løpet av 2001 komme tilbake til Stortinget med en vurdering av om viltloven på dette området nå fungerer etter det som var intensjonen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser imidlertid til spørsmål fra Kristelig Folkeparti til Miljøverndepartementet av 16. januar 2001 og departementets svar av 17. januar 2001 vedrørende erfaringene med kjerneområdet for jerv i Sør-Norge. Her fremgår det bl.a. at tapstallene for bufe og tamrein er sterkt økende utenfor kjerneområdet, mens tapstallene innenfor kjerneområdet ikke har økt tilsvarende. Tapstallene utenfor kjerneområdet er dessuten større enn innenfor. Flertallet viser til at det er igangsatt en evaluering av forvaltningen av jerv i dette kjerneområdet. Flertallet vil vise til departementets svar til Kristelig Folkeparti, der det bl.a. fremgår:

"... at denne forvaltningsmodellen ikke har bidratt til å redusere tapene av sau grunnet jerv og at denne forvaltningsmodellen utfra dokumenterte og antatte ynglinger så langt heller ikke har bidratt til å oppfylle bestandsmålet for jerv i Sør-Norge. Hvorvidt dette skyldes kjerneområdets avgrensninger eller andre forhold vil evalueringen kunne kaste mer lys over. En eventuell avvikling av kjerneområdet for jerv i Sør-Norge vil måtte erstattes av en annen forvaltningsmodell som bedre kan ivareta den todelte målsetningen i rovviltpolitikken."

Flertallet vil påpeke at ovennevnte situasjon likner den man fant i det nordlige kjerneområdet for jerv da Stortinget valgte å avvikle dette kjerneområdet i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 35 (1996-1997).

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstres, vil vise til Innst. S. nr. 301 (1996-1997), der det bl.a. fremgår at utviklingen i det sør-norske kjerneområdet for jerv bør følges nøye.

Etter dette flertallets vurdering, bør Stortinget ikke forskuttere utfallet av den evaluering som departementet har igangsatt. Dersom slutføringen av evalueringen bekrefter de foreløpige vurderinger som er referert ovenfor, mener Stortinget at kjerneområdet for jerv i Sør-Norge bør avvikles. Regjeringen har Stortingets fullmakt til å gjennomføre en slik avvikling utfra de særlige forhold man finner vedrørende jervebestanden i Sør-Norge.

Når det gjelder spørsmålet om et mer effektivt uttak av rovvilt som gjør skade eller skaper truende situasjoner, samt de øvrige forslag 3 og 4, viser dette flertallet til behandlingen av Dokument nr. 8:92 (1999-2000).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, og medlemmet fra Senterpartiet John Dale, viser til at dagens rovviltforvaltning er svært konfliktfyllt og at alt bør gjøres for å redusere konfliktnivået.

Disse medlemmer viser til at beiting i rovviltut-satte utmarksområder i dag krever kontinuerlig gjeting for å unngå store tap av dyr. Store og til dels uoversiktlige områder medfører at en slik driftsmåte blir kostbar og ulønnsom. Disse medlemmer registrerer at en økende rovviltstamme har medført at store deler av utmarksområdene i dag ikke blir benyttet til beiting. Disse medlemmer vil også vise til at Statens Dyretilsyn har kommet med uttalelser om å forby sau på utmarksbeite i de hardest belastede rovviltområdene, som vil medføre en økonomisk belastning for næringen.

Disse medlemmer vil vise til den betydningen husdyrhold som næring har for distriktene. Disse medlemmer er gjort kjent med at i enkelte områder og kommuner er rovviltproblemene så store at tapene av dyr får store økonomiske konsekvenser for eierne og dermed også for bygdesamfunnene. Disse medlemmer viser til at store tap av bufe og tamrein også er en psykisk belastning for eierne. Funn av skadde og drepte dyr på beite og stadig uro for dyr på beite, blir en psykisk belastning for den enkelte eier. Dårlige fremtidsutsikter for næringen fordi tapsomfanget øker år for år, øker den psykiske belastningen.

Disse medlemmer synes det er rimelig at de som skal leve av husdyrhold, får anledning til å gjøre det, slik at man i hvert fall kan utnytte de ressurser som man fra naturens side er gitt.

Disse medlemmer opplever den rovviltpolitikken som ble vedtatt ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 35 (1996-1997), jf. Innst. S. nr. 301 (1996-1997), har fått uønskede konsekvenser i form av store konflikter mellom rovvilt og sau og utmarksnæring.

Disse medlemmer vil minne om at kjerneområdemodellen ble innført uten at det var foretatt noen konsekvensutredning. Stortinget hadde den gang derfor svært liten oversikt over hva konsekvensene ville bli ved en slik forvaltning. Videre synes det ikke som om kjerneområdemodellen har fungert særlig godt. Dette har også blitt påpekt av flere berørte parter, bl.a. lokal- og fylkespolitikere i Troms, Nordland, Nord-Trøndelag og Hedmark.

Disse medlemmer viser til at kjerneområder for rovvilt har fungert dårlig fordi rovvilt jakter på mat i form av husdyr eller elg og hjort og derfor ikke bryr seg om de politiske vedtatte kjerneområdene. Dersom det er lite mat for rovviltene innenfor kjerneområdet, tar rovviltene seg ut av området og etablerer seg der det er mer husdyr som kan fanges.

Disse medlemmer vil også vise til at organisasjonene NB, NBS, Nsg og NSF har endret syn på områdeforvaltningen og nå går imot at rovvilt forvaltes i kjerneområder eller i soner. Kjerneområdet for jerv er et eksempel på at forvaltningen ikke har maktet å følge opp Stortingets todelte forvaltningsmål, med det resultat at jerven i løpet av 3 års tid har spredd seg til store deler av Sør-Norge. Rovviltbestanden må "plasseres" ut fra en regulering basert på tap og konfliktnivå. Disse medlemmer mener videre at rovviltbestan-

dens levedyktighet må vurderes over større områder, også gjennom samarbeid med våre naboland, samt at rovdyrbestanden må balanseres mot en fortsatt fornuftig bruk av utmarksressursene.

Disse medlemmer mener praksis har vist at i norsk geografi og virkelighet, så har kjerneområder liten praktisk effekt. Modellen bør utvikles og erstattes med generelle tiltak for bestandssikring av rovdyr som vi er forpliktet til å ta vare på i henhold til Bern-konvensjonen.

Disse medlemmer vil påpeke at rovviltforvaltningen ikke kan ses isolert fra forvaltningen av annet vilt i skog og utmark. Det er i den sammenheng verken hensiktsmessig eller ønskelig at en kraftig økning av rovviltstammer skal skje på bekostning av den positive utviklingen av bestanden av elg, hjort og rådyr som har skjedd i Norge etter krigen.

Disse medlemmer mener at uttak av rovdyr som gjør skade eller skaper truende situasjoner, må skje raskt og effektivt. Videre må lovverket og forvaltningen tilpasses allmenne verdioppfatninger om dyrevern, ressursforvaltning og respekt for enkeltmennesket.

Disse medlemmer mener de restriksjoner som i dag gis sammen med kvoter og fellingstillatelser fører til lavt uttak, og ifølge opplysninger fra Statistisk sentralbyrå så var fellingsprosentene i 1999/2000 for jerv 66 og gaupe 68. Dette medfører store unødvendige frustrasjoner for de berørte da de i teorien har en mulighet til å forbedre sin situasjon, men i praksis ikke klarer det. Forvaltningsmyndighetene må ta sitt ansvar og sørge for at kvotene blir oppfylt, at spesielle skadegjørende blir tatt ut og at rovdyrbestandene holdes under kontroll.

Disse medlemmer ønsker utvidede jakttider og tillatelse til å bruke flere jaktmetoder for å øke fellingsprosenten som blir satt for kvotejakt. Ved uttak av skadedyr eller for å holde bestanden under kontroll, må alle relevante tekniske hjelpemidler tillates, fordi jakt og uttak av de store rovdirene er svært krevende. Et eksempel er å starte jakten på rovdyr tidligere om høsten slik at den sammenfaller med annen jakt og at den begynner før mørketiden i Nord-Norge. Videre kan vi ikke akseptere at yngelfredning brukes som et argument for å begrense jakttiden der Stortinget har bestemt at en rovviltart ikke skal etableres.

Disse medlemmer mener på ovennevnte bakgrunn at det må bli enklere å få fellingstillatelser på skadedyr (rovdyr), samt at det må åpnes for mer fleksible jakttider og metoder som i større grad tar hensyn til de lokale forhold.

Disse medlemmer har svært liten tro på at økte bevilgninger til forebyggende rovviltskader og omstillingstiltak vil hjelpe, men at svaret ligger i en omlegging av dagens rovviltpolitikk.

Disse medlemmer mener at de totale kostnadene med dagens rovviltforvaltning må legges frem for at man bedre skal kunne forutsi de økonomiske konsekvensene med fremtidig rovviltforvaltning.

Disse medlemmer fremmer forslagene i Dokument nr. 8:7 (2000-2001).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til egen merknad i forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:92 (1999-2000), samt til Sosialistisk Venstrepartis merknad i behandlingen av endringen av viltloven, jf. Innst. O. nr. 80 (1999-2000).

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet:

1. Stortinget ber Regjeringen om å utvikle kjerneområdene for rovvilt.
2. Stortinget ber Regjeringen om å fremme de nødvendige endringer slik at man kan oppnå et mer effektivt uttak av rovvilt som gjør skade eller skaper truende situasjoner (skadedyr).
3. Stortinget ber Regjeringen om å fremme de nødvendige endringer slik at det kan åpnes for mer fleksible jakttider og metoder som i større grad hensyntar de lokale forhold.
4. Stortinget ber Regjeringen fremlegge de totale kostnadene knyttet til dagens rovviltforvaltning der både kostnader knyttet til forskning, skade og forebygging fremkommer.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:7 (2000-2001) - forslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Øyvind Korsberg og Per Roar Bredvold om avvikling av kjerneområdene for rovvilt, samt å fremme de nødvendige endringer slik at man kan oppnå et mer effektivt uttak av rovvilt som gjør skade eller skaper truende situasjoner - vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 25. januar 2001

Tore Nordtun
leder

Bror Yngve Rahm
ordfører og sekretær